

• PPA SK, s. r. o.
Šoltésovej 17
920 01 Hlohovec
Slovenská republika
•

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/linka	Banská Bystrica
Žiadosť o vydanie záväzného stanoviska §16a odst 1 Vodného zákona	OU-BB-OSZP2-2024/002268-002	JUDr. Pazič/048/4306264	20. 11. 2024

Vec

Zmena činnosti/stavby „MVE Včelince“
- záväzné stanovisko podľa § 16a vodného zákona

Okresnému úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie bola dňa 16.12.2022 doručená žiadosť spoločnosti PPA SK, s. r. o., Šoltésovej 17, 920 01 Hlohovec, IČO 53425529 o vydanie záväzného stanoviska podľa § 16a ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“) k stavbe „Malá vodná elektrárň Včelince“ (ďalej len „MVE Včelince“). V dňoch 11.10.2024 a 21.10.2024 boli Okresnému úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie doručené: dokumentácia skutočného vyhotovenia stavby „MVE Včelince, Na reče Slaná ř.km 13,215“, SO 03 Strojovňa MVE, SO 05 Rybovod, Ing. Josef Sedláček, autorizovaný technik pre stavby vodného hospodárstva, ČKAIT – 0004203, október 2024; dokumentácia skutočného vyhotovenia stavby „MVE Včelince“, SO 06 Prípojka VN, Ing. Ján Bilka, autorizovaný stavebný inžinier, č. osvedčenia 2134*A*2-3, máj 2022; dokumentácia skutočného vyhotovenia stavby „MVE Včelince“, PS04 – Trafostanica, Ing. Ján Bilka, autorizovaný stavebný inžinier, č. osvedčenia 2134*A*2-3, máj 2022.

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie pri výkone pôsobnosti okresného úradu v sídle kraja ako príslušný orgán štátnej vodnej správy podľa § 4 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s § 60 ods. 1 písm. i) vodného zákona vydáva podľa § 16a ods. 1 vodného zákona k predmetnej navrhovanej činnosti/stavbe toto

záväzné stanovisko:

Pred povolením zmeny vodnej stavby MVE Včelince týkajúcej sa stavebných objektov SO 03 Strojovňa, SO 05 Rybovod, SO 06 Prípojka VN a prevádzkového súboru PS 04 Trafostanica podľa dokumentácie skutočného vyhotovenia stavby „MVE Včelince, Na reče Slaná ř.km 13,215“, SO 03 Strojovňa MVE, SO 05 Rybovod, Ing. Josef Sedláček, autorizovaný technik pre stavby vodného hospodárstva, ČKAIT – 0004203, október 2024; dokumentácie skutočného vyhotovenia stavby „MVE Včelince“, SO 06 Prípojka VN, Ing. Ján Bilka, autorizovaný stavebný inžinier, č. osvedčenia 2134*A*2-3, máj 2022 a dokumentácie skutočného vyhotovenia stavby „MVE Včelince“, PS04 – Trafostanica, Ing. Ján Bilka, autorizovaný stavebný inžinier, č. osvedčenia 2134*A*2-3, máj 2022 sa nevyžaduje výnimka z environmentálnych cieľov podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona.

Telefón	E-mail	Internet	IČO
+421484306250	oszp.bb@minv.sk	www.minv.sk	00151866

Odôvodnenie:

Predmetom žiadosti o vydanie záväzného stanoviska je vodná stavba MVE Včelince, ktorá je v súčasnosti už dokončená. Územné rozhodnutie na túto vodnú stavbu vydala obec Včelince dňa 15.05.2007 pod č. 32/2007. Územné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 02.07.2007. Uskutočnenie vodnej stavby MVE Včelince bolo povolené rozhodnutím Okresného úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie č. OU-BB-OSZP2-2014/04776 zo dňa 09.10.2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 01.12.2014. Dokumentáciu stavby overenej stavebným úradom v stavebnom konaní vypracoval Ing. Stanislav Pšenák (Pšenák, S.,08/2008).

Podľa projektovej dokumentácie je účelom vodnej stavby MVE Včelince výroba elektrickej energie využitím hydroenergetického potenciálu prietokov vodného toku Slaná. Stavba MVE je situovaná vo vodnom toku Slaná v r. km 13,215 na pravej berme v medzihrádzovom priestore v mieste pôvodného jamborovho prahu. Je vybudovaná ako prihaťová prietoková elektrárňa bez derivácie, s automatickou bezobslužnou prevádzkou, s riadením prietoku turbín hladinovou reguláciou. V strojovni elektrárne budú osadené dve Kaplanové turbíny s príslušenstvom s celkovou hltnosťou $Q_{t \max} = 15,00 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Poza strojovňu je trasovaný rybovod. Vaková hať bude vzdúvať vodu a udržiavať maximálnu prevádzkovú hladinu v zdrži na kóte 166,50 m n.m. Zdrž bude vytvorená v kynete vodného toku Slaná s kapacitou objemu vzdúvanej vody cca 70 000 m³. Koniec hydrodynamického vzduťtia bude na toku Slaná v r. km 15,215. Vodná stavba MVE Včelince sa člení na nasledovné stavebné objekty a prevádzkové súbory: SO 01 - Vaková hať, SO 02 - Haťová zdrž, SO 03, 04 - Strojovňa a odpad MVE, SO 05 - Rybovod, PS 01 - Zariadenie strojovne, PS 02 - Stavidlá vtoku MVE.

Po zmene investora došlo k zmenám projektu. V strojovni sú inštalované 2 vertikálne Kaplanove turbíny firmy Suchý. Tieto turbíny majú identické parametre s akými počíta pôvodný projekt Ing. Stanislava Pšenáka, bez toho, že by bolo potrebné meniť veľkosť strojovne. Z hľadiska hate nedošlo k žiadnej úprave – ostáva hradiaca vaková konštrukcia firmy AQUATIS (predtým POYRY). Z hľadiska rybovodu bola potrebná úprava jeho stavebnej časti, aby rybovod a projekt rybovodu Včelince bol v súlade s vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 383/2018 Z. z. o technických podmienkach návrhu rybovodov a monitoringu migračnej priechodnosti rybovodov (ďalej len „vyhláška č. 383/2018 Z. z.“) aj metodickým usmernením Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, Určenie vhodných typov rybovodov podľa typológie vodných tokov, jún 2015 (ďalej len „metodické usmernenie MŽP SR 2015“). MVE na rieke Slaná na pôvodnom stupni vytvára migračnú bariéru. Tento problém rieši navrhovaný rybovod, ktorého účelom je vytvoriť priaznivé podmienky pre migráciu ichtyofauny. V dôsledku uvedeného došlo k zmenám stavebných objektov SO 03 Strojovňa a SO 05 Rybovod. V strojovni sú nainštalované namiesto dvoch priamoprúdových turbín CINK TKP-b125 0 dve vertikálne Kaplanove turbíny, ktoré majú prietokové a výkonnostné parametre ako pôvodne navrhované. Bolo zmenené výškové usporiadanie strojovne a podlahových úrovní a došlo k zmenšeniu hĺbky strojovne na kótu 160,165 m.n.m. Pôvodne navrhovaná pultová strecha bola nahradená sedlovou strechou a bola predĺžená o 430 cm. Celková výška stavby bola znížená z pôvodnej kóty 174,50 m.n.m. na 172,950 m.n.m. Z dôvodu zmeny technológie došlo k zmene uhla dna vtoku do MVE. Dĺžka rybovodu sa zmenila z pôvodných 104 m na 130 m. Šírka rybovodu sa zmenila z pôvodných 2,60 m na 4,0 m. Hĺbka vody v bazénoch sa zvýšila z 0,40 m na 0,60 m až 0,80 m. Bez stavebného povolenia bol postavený stavebný objekt SO 06 Prípojka VN a prevádzkový súbor PS 04 Trafostanica

Účelom záväzného stanoviska podľa § 16a ods. 1 vodného zákona je určiť, či navrhovaná činnosť môže viesť k zhoršeniu/nedosiahnutiu dobrého stavu/potenciálu dotknutých vodných útvarov a teda či sa pred jej povolením vyžaduje výnimka. Za navrhované činnosti sa považujú projekty/zámery nových činností/stavieb a tiež zmeny a doplnenia už existujúcich činností /stavieb, ktoré môžu ovplyvniť stav dotknutých vodných útvarov. Záväzné stanovisko podľa § 16a ods. 1 vodného zákona tvorí podklad vyjadrenia podľa § 28 vodného zákona k územnému konaniu. Ak sa pre navrhovanú činnosť územné konanie nevyžaduje, je podkladom k inému povološovaciemu konaniu umožňujúcemu realizáciu navrhovanej činnosti/stavby (stavebnému konaniu, konaniu o povolenie banskej činnosti a pod.).

§ 16a bol do vodného zákona doplnený zákonom č. 51/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Tento zákon nadobudol účinnosť 15. marca 2018. Podľa prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 15. marca 2018 (§ 86a ods. 1 vodného zákona) sa § 16a nevzťahuje na územné konanie pre navrhovanú činnosť alebo iné konanie o povolení navrhovanej činnosti začaté a právoplatne neskončené pred 15. marcom 2018.

Na vodnú stavbu MVE Včelince bolo územné rozhodnutie aj stavebné povolenie vydané pred 15. marcom 2018, preto vodná stavba MVE Včelince nepodlieha posúdeniu podľa § 16a vodného zákona.

Ako však už bolo vyššie uvedené, predmetom posúdenia podľa § 16a vodného zákona je aj zmena či doplnenie činnosti/stavby už skôr posúdenej, povolenej, alebo realizovanej, ak ide o zmenu, ktorá môže ovplyvniť stav dotknutých vodných útvarov.

Z tohto hľadiska bolo potrebné posúdiť zmenu vodnej stavby MVE Včelince. Zmenou vodnej stavby MVE Včelince sú tie jej časti (stavebné objekty), ktorých skutočné realizovanie sa podstatne odchyľuje od dokumentácie overenej stavebným úradom v stavebnom konaní a/alebo ktoré boli zrealizované bez stavebného povolenia. Ide o stavebné objekty SO 03 Strojovňa, SO 05 Rybovod, SO 06 Prípojka VN a prevádzkový súbor PS 04 Trafostanica.

Lokalita zmeny vodnej stavby MVE Včelince je situovaná v čiastkovom povodí Slanej. Dotýka sa troch vodných útvarov, a to útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná, útvaru podzemnej vody kvartérnych sedimentov SK1001100P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Slanej a jej prítokov a útvaru podzemnej vody predkvartérnych hornín SK2003700P Medzizrnové podzemné vody Rimavskej kotliny, Oždianskej pahorkatiny a východnej časti Cerovej vrchoviny.

V zmysle vyššie uvedeného bolo potrebné posúdiť, či zmena vodnej stavby MVE Včelince nespôsobí zmeny fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná a/alebo či táto zmena nebude mať vplyv na zmenu hladiny dotknutých útvarov podzemnej vody SK1001100P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Slanej a jej prítokov a SK2003700P Medzizrnové podzemné vody Rimavskej kotliny, Oždianskej pahorkatiny a východnej časti Cerovej vrchoviny.

Predmetné posúdenie sa vzťahuje na obdobie jej realizácie, po ukončení realizácie, ako aj na obdobie počas jej užívania.

Podľa predložených dokumentácií skutočného vyhotovenia stavby sa zmena vodnej stavby MVE Včelince týka týchto stavebných objektov a prevádzkových súborov: SO 03 Strojovňa, SO 05 Rybovod, SO 06 Prípojka VN a prevádzkový súbor PS 04 Trafostanica.

Zmenu fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná alebo zmenu hladiny útvarov podzemnej vody SK1001100P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Slanej a jej prítokov a SK2003700P Medzizrnové podzemné vody Rimavskej kotliny, Oždianskej pahorkatiny a východnej časti Cerovej vrchoviny môžu spôsobiť tie časti stavby/stavebné objekty, ktoré boli realizované priamo v týchto vodných útvaroch alebo v priamom dotyku s nimi.

Stručný popis technického riešenia navrhovanej činnosti/stavby

SO 03 Strojovňa MVE

Objekt strojovne MVE je navrhnutý ako vodohospodársky objekt z monolitického železobetónu. Strojovňa je založená na železobetónovej doske – základový betón je zhotovený na urovnanej základovej špáre na kóte 159,465 m n.m, dnová doska strojovne je zhotovená na povrchu základového betónu na kóte 159,565 m n.m., táto doska je na konci ukončená tesniacim ozubom hlbokým 1,80 m. Spodná stavba strojovne je tvorená kolenom a difúzorom sacej rúry. Ďalšia úroveň spodnej stavby strojovne je tvorená špirálou turbín – výška špirály na vtoku je $H_s=2,06$ m – dno špirály je na kóte 162,00 m n.m, strop špirály je na kóte 164,06 m n.m. Na oboch horných bežne prístupných podlažiach strojovne je inštalované technologické zariadenie. Na dolnom podlaží sú inštalované vlastné turbíny a generátory a ich priame príslušenstvo. Na hornom podlaží strojovne sú inštalované pomocné zariadenia – najmä elektrotechnická časť - rozvádzače NN a VN, transformátor a podobne. Strojovňa je zastrešená pomocou drevených priehradových zbíjaných nosníkov. Strojovňa je prekrytá plechovou krytinou so sklonom 20 stupňov. Elektrostavebná inštalácia MVE bude napájaná z rozvádzača RH, z ktorého sú napájané technologické rozvody MVE. Strojovňa je vybavená hromozvodom. S ohľadom na rotujúce časti zariadenia a charakter prevádzky bude strojovňa osvetlená prevažne žiarovkovými svetidlami. Stavba strojovne bude svojou konštrukciou a zvukovou izoláciou spĺňať hygienickú normu hluku. Hluk vo vzdialenosti 5,0 m od objektu nepresiahne hodnotu 40dB (podmienky hygienickej normy pre hluk v noci). Jemné hrablice so svetlou vzdialenosťou hrablic $b_0=40$ mm

budú čistené zo strojovne. Zhrabky z jemných hrablic sú splachované do žľabu s polkruhovým profilom so šírkou – polomeru 500 mm – tento žľab je nesený oceľovými konzolami kotvenými do bočného múru strojovne nad rybovodom. Za budovou strojovne ústi tento žľab do vývaru turbín. V strojovni je inštalované hlavné výrobné zariadenie - dva kusy strojov plne regulované, vertikálne fontánové kaplanove turbíny o priemere obežného kola 1290 mm. Turbíny majú 4 lopatkové obežné kolesá ((1x v prevedení 4K12, 1x v prevedení 4K84). Obežné lopatky sú z nerezovej ocele, rozvádzačie lopatky sú z liatiny GGG 50. Viaceré diely turbíny sú vyrobené z liatiny a oceľových zvarov. Súčasťou strojovne je asynchrónny generátor 200 kW, 1000 ot/min, výrobca CAG. Príslušenstvom turbíny slúžiacim na jej reguláciu je hydraulický agregát Schrama SHA-20.

SO 05 Rybovod

Projekt rybovodu bol súčasťou schválenej projektovej dokumentácie, ale nemusel by vyhovovať súčasným požiadavkám. Preto sa investor rozhodol previesť úpravy podľa súčasných požiadaviek a parametrov – najmä podľa vyhlášky č. 383/2018 Z. z. a metodického usmernenia MŽP SR 2015. Na upravovaný projekt rybovodu bolo vypracované „Posúdenie súladu projektu pre stavbu rybovodu Včelince na Slanej v r. km 13,215 s ichtyologickými požiadavkami podľa vyhlášky č. 383/2018 Z. z. a podľa metodického usmernenia MŽP SR 2015. Posúdenie úpravy rybovodu vypracovala firma EKOSPOL, RNDr. Vladimír Druga, Banícka 18, Malachov, 974 05. Záver posúdenia konštatuje, že realizačný projekt DSP rybovodu Včelince na toku Slaná spĺňa všetky ichtyologické požiadavky podľa vyhlášky č. 383/2018 Z. z. a podľa podrobnejšieho metodického usmernenia MŽP SR 2015. Výsledné parametre nového rybovodu sú popísané nižšie. Rybovod je rozšírený na 4,0 m a predĺžený na cca 130 m. V rybovode je 40 prepážok tvoriacich komory v dĺžke 3,1 m a 2 oddychové bazény v dĺžke 6,2 m. V každej prepážke je jedna dominantná štrbina o šírke 100 cm, táto štrbina je striedavo na ľavej a pravej strane, aby sa dosiahlo väčšie spomalenie - zmiernenie prúdnice tým, že túto prúdnicu donútime "meandrovať". Prepážky sú z oceľových rámov s výplňou z drevených trámov, prepážky sú kotvené do dna a stien rybovodu. Dno rybovodu je vyložené kameňmi na styk – tieto kamene sú triedené riečne kamene hrúbky 5-20 cm, dĺžky cca 10-40 cm, kamene sú upevnené do tenkej vrstvy flexibilného lepidla. Toto členité kamenné dno musí byť celoplošne predovšetkým v každej hlavnej prechodovej štrbine. Do debnenia rybovodu bola vložená matrica, ktorá bude imitovať kamenné murivo alebo iným spôsobom umožní dosiahnuť zaistenie mikrodrsnoty stien – spomalenie prúdnice. Matrica (zdrsnenie) bude do výšky 1 m nad dnom. Ľavá oporná stena rybovodu je ukončená na kóte 163,00 m n.m, čo je 55 cm nad hladinou pri návrhovom prietoku elektrárne. Hĺbka v rybovode by sa mala pohybovať medzi 0,6 a 0,8 m. Prietok vody v rybovode sa bude meniť vzhľadom na kolísanie hornej hladiny (od 166,50 do 166,70) od cca 0,6 m³ /s (Q_{min}) do 0,9 m³ /s (Q_{max}). Najvyššia rýchlosť prúdu bude v priechodovej štrbine – 1,04 m/s. Ostatné časti prúdiacich bazénov budú pokojnejšie, takže na celej trase si ryby nájdu plynulý vodný koridor so zvislicovými rýchlosťami výrazne pod 1,5 m/s. V kútoch hlbokých bazénov bude voda najvýraznejšie upokojená a môže slúžiť ako najčastejšie oddychové miesto rýb. Na vtoku do rybovodu sú hrubé hrablice z trubiek – dosadajú na prah z trubky, ktorá je 250 mm nad dnom – tadiaľ môže tiecť voda i v prípade upchania hrubých hrablic. Na návodnej strane týchto hrubých hrablic je plávajúca normá stena taktiež z oceľovej trubky. Na vtoku do rybovodu sú vyznačené hraničné hladiny práce – 166,50 a 166,70 m n.m. značkami z oceľového nerezového pásu. Limnigraf a odčítacia lata sú v bazéne, ktorým prechádza potrubie rybovodu – pri prvom premostení. Do rybovodu je možný vstup po rebríkoch, aby bolo možné rybovod kontrolovať, monitorovať a čistiť. Okolie rybovodu bude osadené stromami podľa návrhu vrbami a jelšami, ktoré by mali tieniť hladinu rybovodu kvôli prehrievaniu slnečnými lúčmi a tvoriť aj ochranu proti vtákom loviacim ryby. Pre správnu funkciu rybovodu je treba zabezpečiť lákajúci prúd pri jeho ústí, ktorý bude ryby pri protiprúdovej migrácii lákať do rybovodu. Odber vody do potrubia pre lákajúci prúd je realizovaný ešte pred vtokom do rybovodu a je vybavený stavidielkom a jemnými hrablicami. Predpokladaná minimálna kapacita potrubia je min. 30 l/s. Potrubie je od začiatku vedené pozdĺž pravej strany rybovodu. Rybovod prekleňuje za strojovňou v mieste, kde je už znížená ľavá bočná stena rybovodu a je vedené po korune opornej steny na oceľových konzolách nad hladinou vody. Dolné ústie lákajúceho prúdu dopadá z výšky na hladinu v rieke z ľavej opornej steny do priechodu pri poslednej priehradke. Tento výtok je možné pri hydraulickom doladení rybovodu natačať a následne fixovať. Os potrubia je 710 mm nad hladinou pri návrhovom prietoku elektrárne. Tento návrhový prietok zodpovedá hodnote Q90.

Vplyv realizácie navrhovanej činnosti/stavby na fyzikálne (hydromorfologické) charakteristiky útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná

Útvar povrchovej vody SKS0003 Slaná bol na základe revízie útvarov povrchovej vody vykonanej v rámci 3. cyklu plánu manažmentu povodí vymedzený ako prirodzený vodný útvar.

Za hlavné vplyvy/vodné stavby spôsobujúce hydromorfologické zmeny sú považované priečne stavby (r. km 1,070 kamenný sklz, h = 0,6 m, stabilizácia dna, Lenártovce; r. km 1,955 kamenný prah, h = 0,6 m, stabilizácia dna; r. km 2,080 kamenný prah, h = 0,6 m, stabilizácia dna; r. km 2,919 kamenný prah, h = 0,6 m, stabilizácia dna; r. km 3,743 kamenný prah, h = 0,6 m, stabilizácia dna; r. km 3,800 kamenný prah, h = 0,6 m, stabilizácia dna; r. km 4,026 kamenný prah, h = 0,6 m, stabilizácia dna; r. km 4,333 kamenný prah, h = 0,6 m, stabilizácia dna; r. km 4,708 stupeň, h = 1,2 m, Chanava; r. km 8,760 stupeň, h = 1,55 m, Riečka; r. km 13,210 Jamborov prah, h = 0,8 m, odber pre závlahy Včelince; r. km 16,280 Jamborov prah, h = 0,8 m, odber PV, Tomaľa; r. km 18,407 sp. stupeň, h = 0,8 m; r. km 23,216 sp. stupeň, h = 0,8 m; r. km 24,325 sp. stupeň, h = 0,8 m; r. km 25,010 sp. stupeň, h = 0,8 m, Čoltovo; r. km 26,250 sp. stupeň, h = 0,8 m, Čoltovo; r. km 35,118 hať, h = 1,8 m, odber vody pre MVE, Plešivec; r. km 36,494 sklz, h = 0,81 m; r. km 38,781 sklz, h = 0,8 m; r. km 40,889 hať, h = 2,2 m, odber pre hydroenergetiku, derivácia, Slavec; r. km 42,219 sklz, h = 0,6 m), brehové opevnenie (brehy opevnené iba v dolnej časti koryta kamenným záhozom na dĺžke 38,5 km); hrádze; (pravostranná ochranná hrádza dĺžky 39,8 km; ľavostranná ochranná hrádza dĺžky 33,6 km).

Na základe výsledkov hodnotenia stavu/potenciálu útvarov povrchových vôd v rokoch 2013 - 2018 bol tento vodný útvar klasifikovaný v priemernom ekologickom stave s vysokou spoľahlivosťou. Z hľadiska hodnotenia chemického stavu tento vodný útvar nedosahuje dobrý chemický stav, taktiež s vysokou spoľahlivosťou [Príloha 5.1 „Útvary povrchových vôd, vyhodnotenie stavu/potenciálu, vplyvy, dopady, výnimky“, Vodný plán Slovenska na roky 2022-2027, Plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja (2022), link: <https://www.minzp.sk/voda/vodny-plan-slovenska/>]. Útvar povrchovej vody SKS0003 Slaná bol klasifikovaný v riziku nedosiahnutia environmentálnych cieľov do roku 2027.

Útvar povrchovej vody SKS0003 Slaná je zaradený do mrenového rybšieho pásma (Príloha 1, Určenie vhodných typov rybovodov podľa typológie vodných tokov, VÚVH, 2015 Metodické usmernenie, link: https://www.minzp.sk/files/sekcia-vod/metodika_rybovodv_2015.pdf)

Hodnotenie ekologického stavu povrchových vôd je v súlade s požiadavkami legislatívy založené na národných hodnotiacich schémach. Detailný popis metodiky hodnotenia ekologického stavu je uvedený v publikácii Makovinská, a kol. (2021). Základom hodnotenia ekologického stavu sú biologické prvky kvality – spoločenstvá vodných organizmov, ktoré odrážajú synergický účinok zmien vodného prostredia. Prostredníctvom reakcie organizmov na zmeny prostredia dochádza k zmene štruktúry a fungovania ich spoločenstiev. Medzi biologické prvky kvality patria benthické bezstavovce, fyto-bentos a makrofyty, fytoplanktón a ryby. Podpornými prvkami pre organizmy viazané na vodu sú fyzikálno-chemické prvky kvality a hydromorfologické prvky kvality. Do hodnotenia ekologického stavu sú zahrnuté aj špecifické syntetické a nesyntetické látky relevantné pre Slovensko.

Hodnotenie ekologického stavu útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná podľa jednotlivých prvkov kvality je nasledovné: fytoplanktón – nerelevantné, fyto-bentos - dobrý a lepší, makrofyty - priemerný, benthické bezstavovce – priemerný, ryby - dobrý a lepší, hydromorfologické prvky kvality – nemonitorované, podporné fyzikálno-chemické prvky kvality - priemerný, relevantné látky – súlad.

Ako významné tlaky (stresory), ktoré môžu priamo alebo nepriamo ovplyvniť jednotlivé prvky kvality a tým aj stav dotknutého útvaru povrchovej vody vo Vodnom pláne Slovenska na roky 2022-2027, v Pláne manažmentu správneho územia povodia Dunaja (2022), v prílohe 5.1 „Útvary povrchových vôd, vyhodnotenie stavu/potenciálu, vplyvy, dopady, výnimky“ boli identifikované: bodové znečistenie (komunálne vypúšťanie), difúzne znečistenie (znečistenie živinami z poľnohospodárstva), hydromorfologické zmeny (hydrológia, morfológia a najmä konektivita) a výskyt invázných druhov (vodné makrofyty, benthické bezstavovce, ryby).

Na účely dosiahnutia environmentálnych cieľov pre daný útvar povrchovej vody vo Vodnom pláne Slovenska na roky 2022-2027, v Pláne manažmentu správneho územia povodia Dunaja (2022) navrhnuté opatrenia a to najmä zníženie znečistenia živinami a pesticídmi z poľnohospodárstva (KTM2 a 3) a zlepšovanie pozdĺžnych spojitostí (napr. zavádzanie rybovodov, demolácia starých priehrad) (KTM5).

Na elimináciu významného narušenia pozdĺžnej kontinuity tokov a habitatov (KTM5) v útvare povrchovej vody SKS0003 Slaná sú vo Vodnom pláne Slovenska na roky 2022-2027, v Pláne manažmentu správneho územia povodia Dunaja (2022), v prílohe 8.4a navrhnuté nápravné opatrenia: r. km 4,708 MVE Abovce, rekonštrukcia / úprava existujúcej stavby, r. km 8,760 stupeň, Riečka, rekonštrukcia / úprava existujúcej stavby, r. km 13,210 hať, Jamborov prah Včelince, rekonštrukcia / úprava existujúcej stavby, r. km 16,280 hať, Jamborov prah Tomaľa – Králik,

zabezpečenie priechodnosti rybovodom, r. km 25,010 stupeň Čoltovo pre MVE Bretka, zabezpečenie priechodnosti rybovodom, r. km 35,118 hať Plešivec pre MVE Plešivec, zabezpečenie priechodnosti rybovodom, r. km 40,889 hať pre MVE Vidová, zabezpečenie priechodnosti rybovodom.

Nakoľko navrhnuté opatrenia nie je možné zrealizovať v danom časovom období, a to z dôvodu kombinácie technickej uskutočniteľnosti a prírodných podmienok, bola pre tento vodný útvar uplatnená výnimka podľa čl. 4(4) RSV – TN1 s posunom termínu dosiahnutia dobrého stavu do roku 2033 (Príloha 5.1 „Útvary povrchových vôd, vyhodnotenie stavu/potenciálu, vplyvy, dopady, výnimky“ Vodný plán Slovenska na roky 2022-2027, Plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja (2022), link: <https://www.minzp.sk/voda/vodny-plan-slovenska/>).

Z hľadiska možných zmien fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná rozhodujúcimi stavebnými objektmi zmeny vodnej stavby MVE Včelince, ktoré môžu spôsobiť zmeny fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná, sú stavebné objekty SO 03 Strojovňa, SO 05 Rybovod.

Pred začatím stavebných prác v kynete vodného boli vody rieky Slaná a Včelinského potoka presmerované do dočasného obtokového koryta dĺžky cca 145 m, s kapacitou prietochného profilu 80 m³/s, ktoré bolo vybudované v ľavostrannej inundácii. Po ukončení prác v kynete toku a vybudovaní objektov na úroveň bermy sa dočasné obtokové koryto odstránilo a voda preteká v pôvodnom koryte.

Napriek uvedenému, počas realizácie prác na výstavbe objektu strojovne, rybovodu a jeho napojení na koryto toku, pri opevňovaní pravého brehu haťovej zdrže v styku s konštrukciami vtoku a rybovodu nemožno vylúčiť v dotknutej časti útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná dočasné zmeny jeho fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík ako narušenie dna koryta toku, zakaľovanie dotknutého úseku toku pod haťou, narušenie brehov najmä prísunom materiálov, ktoré sa môžu lokálne prejaviť narušením bentickej fauny a ichtyofauny, najmä poklesom jej početnosti. Vplyv na ostatné biologické prvky kvality (fytoplanktón, makrofyty a fytoENTOS), k ovplyvneniu ktorých môže dôjsť sekundárne, sa v tejto etape prác nepredpokladá. Možno predpokladať, že po ukončení prác väčšina týchto dočasných zmien fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná sa vrátila do pôvodného stavu, resp. sa k nemu čo najviac priblížila a nevedla k zhoršovaniu jeho ekologického stavu.

Časť dočasných zmien fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná súvisiacich najmä s opevnením pravého brehu haťovej zdrže v styku s konštrukciami vtoku a rybovodu bude síce prechádzať do zmien trvalých, avšak vzhľadom na rozsah týchto zmien (v krátkom úseku nad a pod haťou) možno predpokladať, že ich vplyv na ekologický stav útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná nebude významný.

Najpodstatnejšou zmenou stavebného objektu SO 03 Strojovňa je zmena Kaplanových turbín z horizontálnych na vertikálne. Doc. Haluza z VUT Brno v správe „Posouzení rozdílů vlivu horizontální Kaplanovy turbíny a vertikální Kaplanovy turbíny u MVE na poproudovou migraci ryb a vodních živočichů jakož na průchodnost sedimentů z pohledu možné rozdílnosti obou technologií“ (Haluza, M., 3/2023) uvádza, že nie je rozdiel medzi horizontálne a vertikálne osadenou Kaplanovou turbínou. Ide o identické výrobky, ktoré sú len inak osadené. Už z uvedeného vyplýva, že vplyv Kaplanovej turbíny „horizontálne“ a „vertikálne“ na poprúdivú migráciu rýb, drobných vodných živočíchov, prípadne drobné vodné organizmy, ako aj na vplyv na priechodnosť sedimentu je u oboch typov turbín totožný, rovnaký. Na zníženie rizika výskytu rýb v priestore turbín boli oproti pôvodnému schválenému projektu prijaté dodatočné opatrenia. Na vtoku do elektrárne sú osadené hrubé česlá s elektronickou rybou zábranou, ktorá ryby odpuďzuje. Pokiaľ by niektoré ryby preplávali cez zábranu, tesne pred vtokom na turbíny sú jemné česlá, ktoré ďalej znižujú riziko splavenia na turbíny a v tomto priestore je tiež únikový otvor, ktorý umožňuje únik do rybovodu. Umiestnenie turbín nad optimálnou hladinou vody ďalej vylučuje to, že by ryby pri odstávke elektrárne vplávali do turbín. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že len veľmi malá časť rýb sa môže dostať do turbín elektrárne a pokiaľ sa tak stane, tak väčšina z nich i tak tento prechod prežije. Mortalita rýb spôsobená turbínami na MVE bude teda úplne zanedbateľná (HBH Projekt spol. s r.o., 8/2023: Primerané hodnotenie vplyvov na územia sústavy Natura 2000, HBH Projekt spol. s r.o.).

Pozdĺžna kontinuita toku bude zabezpečená cez rybovod (stavebný objekt SO 05 Rybovod), ktorý je riešený ako veľkobazénový obtokový rybovod okolo MVE do vzdutia na pravom brehu rieky Slaná, ktorý umožní migráciu rýb medzi hornou prevádzkovou hladinou a dolnou vodou pod haťou. K výstavbe rybovodu bolo spracované „Posúdenie súladu projektu DSP pre stavbu rybovodu Včelince na Slanej v r. km 13,215 s ichtyologickými

požiadavkami podľa vyhlášky MŽP SR 383/2018 a podľa metodického usmernenia MŽP SR 2015“, kde výsledkom bolo súhlasné stanovisko s realizáciou naprojektovaného rybovodu na rieke Slaná v rkm 13,215 (DRUGA, V., 2021). Pre zmenu rybovodu bol v dolnom úseku rieky Slaná v intraviláne obce Včelince realizovaný ichtyologický prieskum a spracovaná „Správa z ichtyologického prieskumu rieky Slanej v súvislosti s návrhom rybovodu pre potreby spriechodnenia MVE Včelince“ (Križek, P., 2023). Počas výstavby rybovodu bol zabezpečený ekologický dozor stavby odborne spôsobilou osobou – ekológom (RNDr. Vladimír Druga). Po ukončení rybovodu vykonal ekologický dozor záverečnú suchú kontrolu rybovodu (Drugá, V., 9/2024: VYHODNOTENIE ZÁVEREČNEJ SUCHEJ KONTROLY RYBOVODU VČELINCE; EKOSPOL), na základe ktorej odporučil napustenie rybovodu Včelince a vykonanie záverečnej mokrej kontroly – meraní a posúdení hydraulikmi a ichtyológom VÚVH. Kontrolu správnych hydraulických parametrov v rybovode po jeho vybudovaní uskutočnili špecialisti VÚVH (Rebenda, F., Polák, V., 9/2024: Zistenia a namerané dáta z hydraulického monitoringu bazénového rybovodu na vodnom toku Slaná vybudovanom pri MVE Včelince; VÚVH). Na základe záverečnej kontroly zavodneného koryta rybovodu ekologický dozor výstavby konštatoval, že prúdenie vytvorené v rybovode Včelince na toku Slaná je vyhovujúce, v súlade s ichtyologickými a technickými požiadavkami aktuálnej metodiky a vyhlášky č. 383/2018 Z. z. Plne napustený a sprevádzkovaný rybovod Včelince s skontrolovaným prúdením pokladá za spriechodnenie migračnej bariéry pre ryby (Drugá, V., 9/2024: VYHODNOTENIE ZÁVEREČNEJ MOKREJ KONTROLY RYBOVODU VČELINCE; EKOSPOL). Dokončený rybovod bol predmetom ichtyologického posúdenia (Kubala, M., 9/2024), na základe ktorého bol rybovod vyhodnotený ako vyhovujúci a bola odporúčená jeho prevádzka. Dňa 26.9.2024 sa uskutočnila posledná – komisionálna - kontrola ekologického dozoru spolu so zástupcami Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky a Slovenského rybárskeho zväzu, v ktorej sa skonštatovala uspokojivá dokončenosť rybovodu a zhrnuli sa podmienky jeho prevádzky (Záver komisionálnej kontroly ekologického dozoru za účasti zástupcov SRZ a ŠOP). Následne vykonal ekologický dozor porovnanie zisteného stavu stavby s metodickými požiadavkami so záverom, že zrealizovaná stavba rybovodu Včelince na toku Slaná spĺňa všetky ichtyologické požiadavky podľa vyhlášky č. 383/2018 Z. z. aj podľa podrobnejších metodických usmernení 2015 aj 2023 (Drugá, V., 10/2024: Záverečná správa ekologického dozoru stavby a Posúdenie súladu zrealizovanej stavby rybovodu Včelince na Slanej v r. km 13,215 s ichtyologickými požiadavkami podľa vyhlášky MŽP SR 383/2018 a podľa metodického usmernenia MŽP SR 2015, aktualizácia 2023; EKOSPOL).

Ovplyvnenie morfológických podmienok útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná vzhľadom na charakter prác (zmena objektu strojovne, vrátane dodatočných opatrení na zníženie mortality rýb v podobe elektronickej rybej zábrany, jemných hrablíc a únikového otvoru, zlepšenie parametrov rybovodu, spriechodňujúceho migračnú bariéru v rovnakom mieste, ako stál pôvodný stupeň/ jamborov prah) sa nepredpokladá. Rovnako sa nepredpokladá ani zhoršenie situácie z hľadiska špecifických syntetických a nesyntetických znečisťujúcich látok relevantných pre dotknutý vodný útvar.

Počas prevádzky zmeny vodnej stavby MVE Včelince sa jej vplyv na zhoršenie ekologického stavu útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná ako celku oproti povolenému (a ani súčasnému) stavu nepredpokladá, nakoľko v predloženej zmene MVE Včelince sa nemení žiadny z parametrov predchádzajúcej už schválenej vodnej stavby MVE Včelince takým spôsobom, aby sa zhoršil jej vplyv na ekologický stav útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná.

Vzhľadom na charakter zmeny vodnej stavby MVE Včelince, v rámci ktorej došlo k zlepšeniu stavu oproti pôvodne povolenému (zmena objektu strojovne, vrátane dodatočných opatrení na zníženie mortality rýb v podobe elektronickej rybej zábrany, jemných hrablíc a únikového otvoru, zlepšenie parametrov rybovodu, spriechodňujúceho migračnú bariéru v rovnakom mieste, ako stál pôvodný stupeň/ jamborov prah), vznik kumulatívneho dopadu už existujúcich a nových zmien fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná sa nepredpokladá, resp. tento kumulatívny dopad vôbec nevznikne a na ekologickom stave útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná sa preto neprejaví.

Realizácia zmeny vodnej stavby MVE Včelince nebude mať vplyv na opatrenia, ktoré boli navrhnuté vo Vodnom pláne Slovenska na roky 2022-2027, v Pláne manažmentu správneho územia povodia Dunaja (2022) na dosiahnutie environmentálnych cieľov v útvare povrchovej vody SKS0003 Slaná a rovnako nebráni vykonaniu akýchkoľvek ďalších (i budúcich) opatrení. Výstavbou funkčného rybovodu sa zabezpečí priechodnosť priečnej bariéry v r. km 13,210 na útvare povrchovej vody SKS0003 Slaná, čo predstavuje realizáciu jedného z navrhnutých nápravných opatrení na dosiahnutie jeho dobrého ekologického stavu.

Vplyv realizácie navrhovanej činnosti/stavby na zmenu hladiny útvarov podzemnej vody SK1001100P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Slanej a jej prítokov a SK2003700P Medzizrnové podzemné vody Rimavskej kotliny, Oždianskej pahorkatiny a východnej časti Cerovej vrchoviny

Útvar podzemnej vody SK1001100P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Slanej a jej prítokov bol vymedzený ako útvar kvartérnych sedimentov s plochou 140,237 km². Na základe hodnotenia stavu v rámci Vodného plánu Slovenska na roky 2022-2027, Plánu manažmentu správneho územia povodia Dunaja (2022), bol tento útvar klasifikovaný v dobrom kvantitatívnom stave aj chemickom stave a nebolo preukázané riziko nedosiahnutia environmentálnych cieľov do roku 2027 ani z hľadiska chemického, ani kvantitatívneho stavu.

Útvar podzemnej vody SK2003700P Medzizrnové podzemné vody Rimavskej kotliny, Oždianskej pahorkatiny a východnej časti Cerovej vrchoviny je útvarom predkvartérnych hornín s plochou 810,986 km². Na základe hodnotenia stavu v rámci Vodného plánu Slovenska na roky 2022-2027, Plánu manažmentu správneho územia povodia Dunaja (2022), bol tento útvar klasifikovaný v dobrom kvantitatívnom stave a v zlom chemickom stave ako dôsledok znečistenia amónnymi iónmi.

Postup a výsledky hodnotenia rizika a hodnotenia kvantitatívneho a chemického stavu útvarov podzemnej vody sú bližšie popísané v kapitole 5.2 Vodného plánu Slovenska na roky 2022- 2027, Plánu manažmentu správneho územia povodia Dunaja (2022), link: <https://www.minzp.sk/voda/vodny-plan-slovenska/>.

Počas výstavby zmeny vodnej stavby MVE Včelince, vzhľadom na jej charakter a rozsah, sa ovplyvnenie úrovne hladiny podzemnej vody v útvaroch podzemnej vody SK1001100P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Slanej a jej prítokov a SK2003700P Medzizrnové podzemné vody Rimavskej kotliny, Oždianskej pahorkatiny a východnej časti Cerovej vrchoviny ako celku nepredpokladá.

Po ukončení výstavby zmeny vodnej stavby MVE Včelince a počas jej prevádzky/užívania sa jej vplyv na zmenu hladiny podzemnej vody v útvaroch podzemnej vody SK1001100P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Slanej a jej prítokov a SK2003700P Medzizrnové podzemné vody Rimavskej kotliny, Oždianskej pahorkatiny a východnej časti Cerovej vrchoviny ako celku sa nepredpokladá.

Na základe posúdenia zmeny vodnej stavby MVE Včelince v rámci ktorého boli identifikované predpokladané zmeny fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík dotknutého útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná spôsobené realizáciou predmetnej navrhovanej činnosti ako zmeny dočasné, prípadne trvalé lokálneho významu, ako aj zmeny hladiny podzemnej vody v útvaroch podzemnej vody SK1001100P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Slanej a jej prítokov a SK2003700P Medzizrnové podzemné vody Rimavskej kotliny, Oždianskej pahorkatiny a východnej časti Cerovej vrchoviny spôsobené realizáciou navrhovanej činnosti/stavby a na základe posúdenia kumulatívneho dopadu už existujúcich a predpokladaných nových zmien fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná, po realizácii navrhovanej činnosti/stavby možno očakávať, že vzhľadom na charakter stavby vplyv predpokladaných identifikovaných nových zmien fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná na jeho ekologický stav nebude významný (zhoršenie ekologického stavu útvaru povrchovej vody SKS0003 Slaná ako celku oproti súčasnému stavu sa nepredpokladá).

Vplyv realizácie projektu na zmenu hladiny útvarov podzemnej vody SK1001100P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Slanej a jej prítokov a SK2003700P Medzizrnové podzemné vody Rimavskej kotliny, Oždianskej pahorkatiny a východnej časti Cerovej vrchoviny ako celku sa nepredpokladá.

Na základe uvedených predpokladov sa pred povolením zmeny vodnej stavby MVE Včelince nevyžaduje výnimka podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona.

Podľa § 16a ods. 6 vodného zákona žiadateľ je oprávnený podať návrh na začatie konania o povolení činnosti, ak zo záväzného stanoviska vyplýva, že sa nevyžaduje výnimka.

Podľa § 73 ods. 21 vodného zákona je záväzné stanovisko podľa § 16a ods. 1 podkladom k vyjadreniu orgánu štátnej vodnej správy v územnom konaní k činnosti; ak sa územné konanie nevyžaduje, záväzné stanovisko je podkladom ku konaniu o povolení činnosti.

Toto záväzné stanovisko sa v súlade s § 16a ods. 5 vodného zákona zverejní na webovom sídle okresného úradu v sídle kraja a na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky po dobu 30 dní. Toto záväzné stanovisko sa zverejní aj na centrálnej úradnej elektronickej tabuli na stránke portálu www.slovensko.sk v časti „Úradná tabuľa“.

Na vedomie

Okresný úrad Rimavská Sobota, odbor starostlivosti o životné prostredie, Hostinského 4, 979 01 Rimavská Sobota 1

Ing. Martina Machala
vedúca odboru

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicke

Registrátorne číslo záznamu: 0118365/2024

Vec: Zmena činnosti/stavby „MVE Včelince“ - záväzné stanovisko podľa § 16a vodného zákona

Parafa	Dátum/čas	Meno	Pozícia	Org.útvár	Funkcia	V zast.	Zastúpil	Poznámka
Schválené	20.11.2024 15:10	Machala Martina, Ing.	vedúci	OU-BB- OSZP	vedúca odboru	Áno	Žabka Marián, Mgr.	